

TÜRKİYE'DE 12-17 YAŞ GRUBUNDAKİ GENÇ KIZLARIN SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Doç.Dr.Gülseren KURUMER

Dr.Ender YAZGAN BULGUN

E.Ü. Tekstil Mühendisliği Bölümü

A RESEARCH ABOUT THE FEATURES OF SOCIO-ECONOMIC OF GIRLS BETWEEN THE AGES 12 AND 17 IN TURKEY

In this article first division of standardization of Turkish girls body measurements between the ages 12-17, has been mentioned. Socio-economic conditions are examined by asking some personal questions to the girls.

1. GİRİŞ

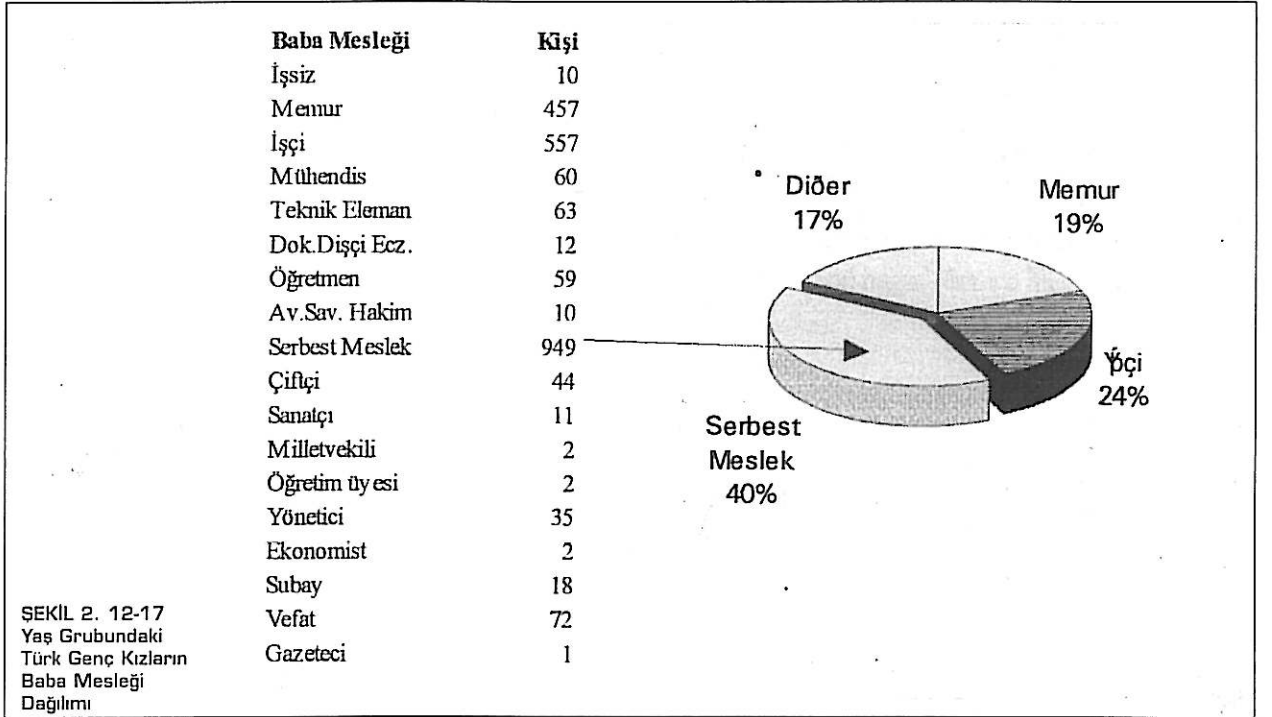
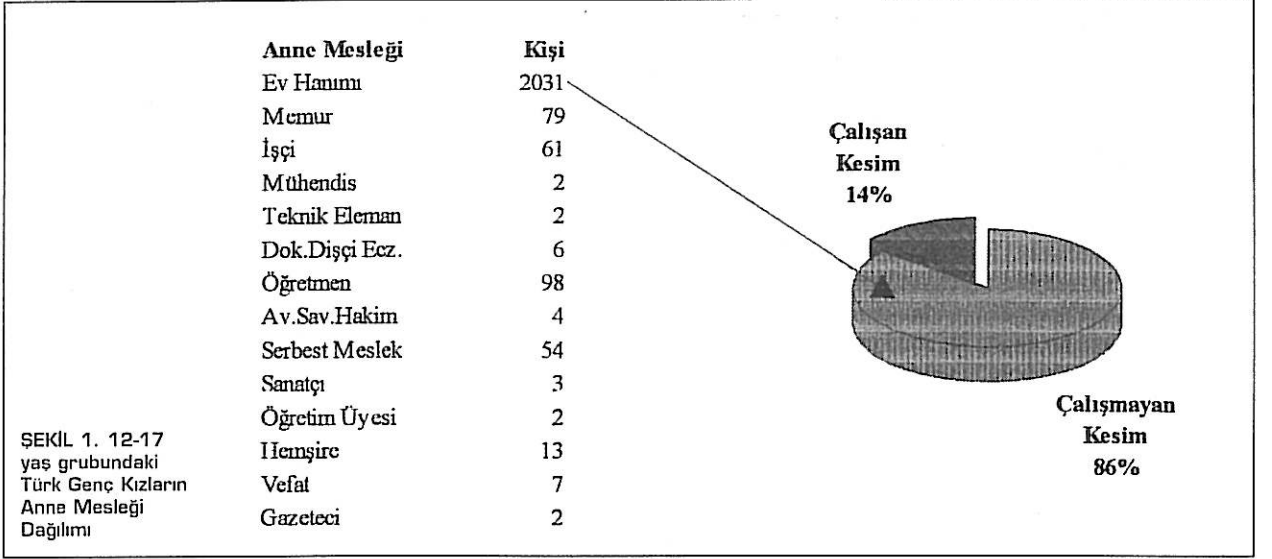
12-17 yaş grubundaki Türk genç kızlarının beden ölçü standardizasyonu çalışmasında, Türkiye'nin değişik bölgelerinde yaşayan genç kızların vücut ölçülerinin bulunmasının yanısıra, genç kızların sosyo-ekonomik durumları ile ilgili sorular sorulmuştur. Ayrıca konfeksiyon işletmelerine yardımcı olacak bazı sorular da hazırlanmıştır. Araştırma sonuçları değişik alanlarda yapılan çalışmalara yol gösterebilmesi ve değerlendirilmesi bakımından önemlidir.

2. MATERYAL VE METHOD

Araştırmada örnek sayısı tabakalı örnekleme yapılarak saptanmıştır. Örnek sayısına karar verilmeden önce, 12- 17 yaş grubuna düşen genç kız popülasyonu belirlenmiştir. Bu yaş grubundaki genç kız sayısı nüfus istatistiklerine göre 3.421.055 dir (DİE,1985). Popülasyondan alınacak örnek sayısı ise 2652 genç kız olarak bulunmuştur. Araştırmanın Türkiye çapında olabilmesi için örnek sayısının Türkiye' nin her bölgesini

TABLO 1. 12-17 Yaş Grubundaki Türk Genç Kızlarının Doğum Yerleri Dağılımı

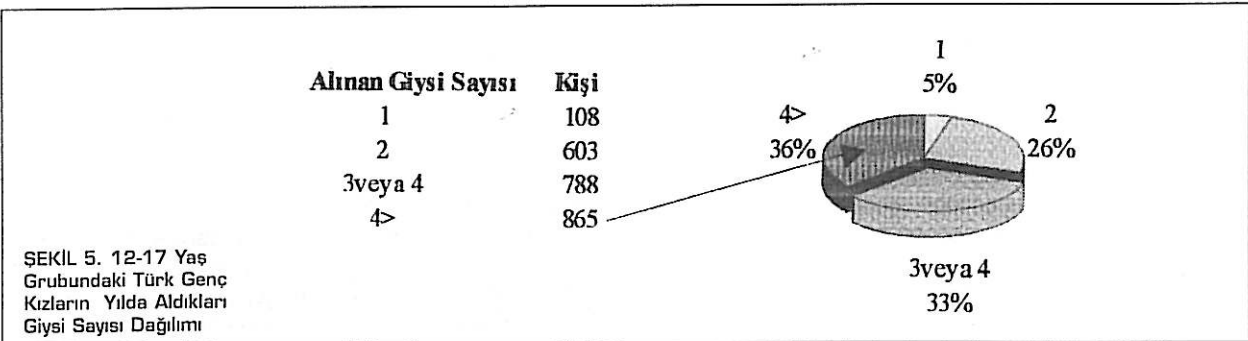
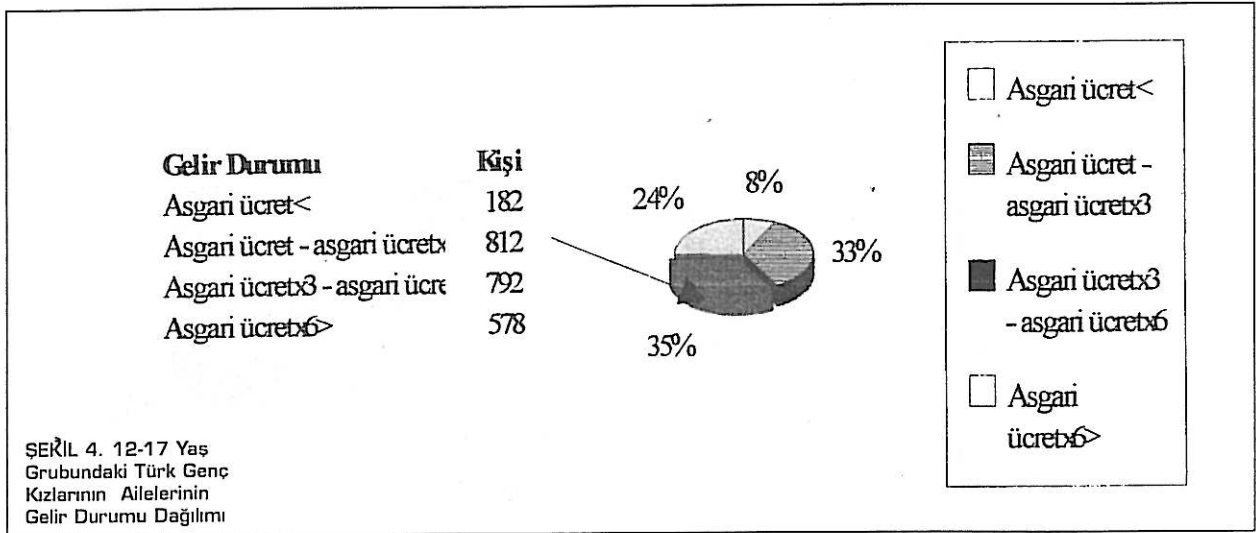
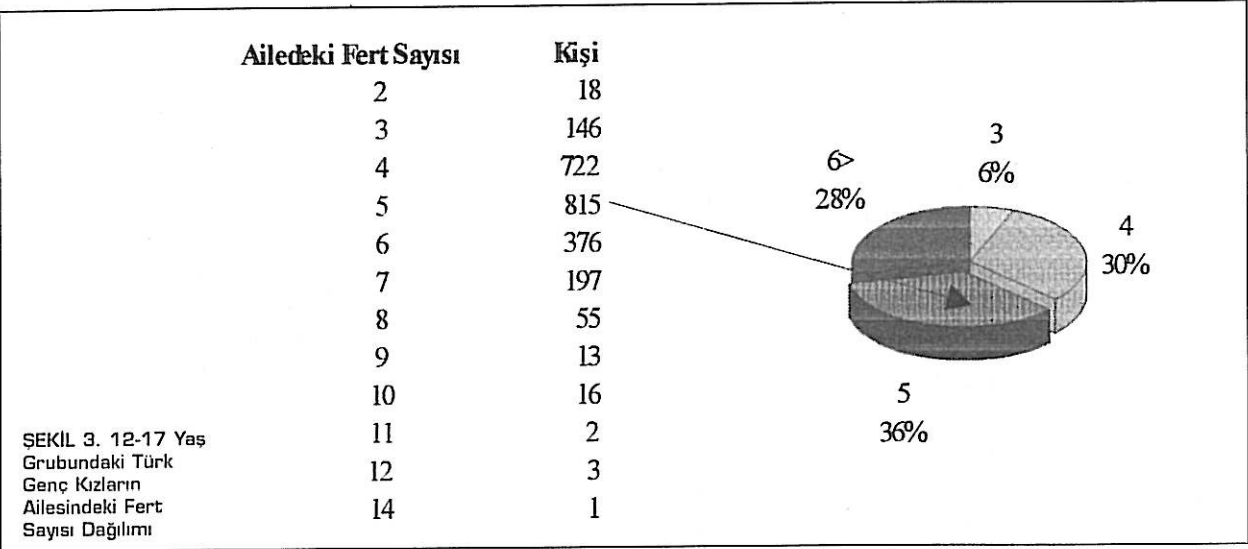
DOĞUM YERİ	KIŞI	DOĞUM YERİ	KIŞI	DOĞUM YERİ	KIŞI
Adana	194	Erzincan	6	Mardin	5
Adıyaman	24	Erzurum	6	Muş	1
Afyon	10	Eskişehir	9	Nevşehir	5
Ağrı	2	Gaziantep	112	Niğde	5
Amasya	48	Giresun	6	Ordu	10
Ankara	336	Hatay	12	Rize	7
Antalya	1	Isparta	46	Sakarya	5
Artvin	5	İçel	5	Samsun	124
Aydın	3	İstanbul	537	Siirt	1
Balıkesir	3	İzmir	191	Sinop	37
Bingöl	2	Kars	9	Sivas	18
Bolu	4	Kastamonu	10	Tokat	10
Burdur	2	Kayseri	12	Trabzon	12
Bursa	107	Kırklareli	4	Tunceli	7
Çanakkale	3	Kırşehir	6	Urfa	5
Çankırı	5	Kocaeli	7	Van	2
Çorum	68	Konya	9	Yozgat	7
Denizli	71	Kütahya	1	Zonguldak	25
Diyarbakır	1	Malatya	3	Aksaray	15
Edirne	4	Manisa	4	Bayburt	1
Elazığ	10	Maraş	7	Yurtdışı	77

kapsayacak şekilde alınması gereklidir. DİE 1990 verilerine göre Türkiye Trakya, Karadeniz, Marmara ve Ege, Batı Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Akdeniz ve İç Anadolu olmak üzere 8 bölgeye ayrılmıştır. Araştırmada bu sınıflandırma esas alınmıştır. Bölgelerden il seçimi yaparken, bölgeler arası farklılığı ortaya koyabilmek için her bölgeden il seçilmesine özen gösterilmiştir. İllerden alınacak örnek sayısı DİE 1985 yılı verilerine göre, o ilin 12-17 yaş grubundaki genç kız nüfusunun,

seçilen 18 ildeki toplam genç kız nüfusuna oranlanması yoluyla hesaplanmıştır. Buna göre İstanbul ilinden 622, İzmir ilinden 249, Bursa ilinden 153, Denizli ilinden 80, Isparta ilinden 46, Adana ilinden 236, Ankara ilinden 398, Çorum ilinden 81, Amasya ilinden 45, Aksaray ilinden 12, Samsun ilinden 150, Sinop ilinden 37, Zonguldak ilinden 134, Gaziantep ilinden 132, Diyarbakır ilinden 127, Bitlis ilinden 39, Erzincan ilinden 42, Elazığ ilinden 69 genç kıza anket uygulamaya karar veril-

miştir. Anket çalışması illerde tesadüfi olarak seçilen ortaokul ve liselerde yapılmıştır. Ankette genç kızlara doğum yeri, doğum yılı, anne ve babanın eğitim düzeyi, gelir durumu gibi kişisel sorularla beraber, yılda alınan giysi sayısı, en çok giyilen giysi türü gibi bu yaş grubunda üretim yapan konfeksiyon işletmelerine yardımcı olacak sorular sorulmuştur. Ayrıca genç kızlar vücut tiplerine göre normal zayıf ve şişman olmak üzere 3 farklı tipte sınıflandırılmışlardır. Bu değerlendirme tamamen subjektif

olarak yapılmıştır. Anket çalışması bizzaz araştırmacı tarafından yapılmıştır.

Anket çalışması Şubat 1992' de başlamış, Haziran 1993' te bitmiştir. Doğu Anadolu Bölgesi dışında tüm bölgelerde çalışmalar ta-

mamlanmıştır. 7 Bölgeden 12- 17 yaş grubunda toplam 2364 genç kıza ait 151.296 veri elde edilmiştir. Veriler bilgisayara girilmiş, tüm sorular kendi içinde Excel paket programında değerlendirilerek yüzdesel dağılımlar hesaplanmıştır.

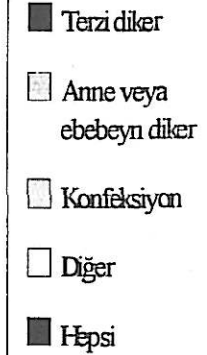
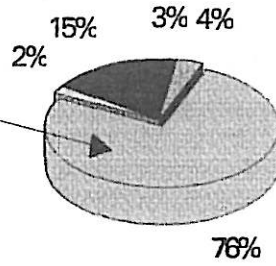
3.ARASTIRMA SONUÇLARI ve TARTIŞMA

3.1.Doğum Yeri Dağılımı

Anket çalışmasında 12-17 yaş grubundaki genç kızlar doğum yeri açısından incelendiğinde, Türkiye' nin pek çok ilinin araştırma kap-

Giyisilerin Alındığı Yer

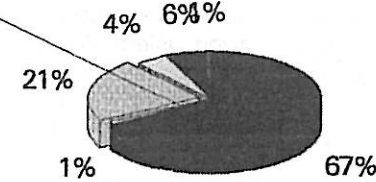
Giyisilerin Alındığı Yer	Kişi
Terzi diker	63
Anne veya ebebeyn diker	85
Konfeksiyon	1810
Diğer	48
Hepsi	358

ŞEKİL 6. 12-17 Yaş Grubundaki Türk Genç Kızların Giysilerini Aldıkları Yer Dağılımı

Giyisi Türü

Giyisi Türü	Kişi
Jean	1570
Elbise	28
Etek-üst	508
Pantolon-üst	102
Diğer	142
Hepsi	14

ŞEKİL 7. 12-17 Yaş Grubundaki Türk Genç Kızlarının En Çok Giydikleri Giysi Türü Dağılımı

samına girdiği görülmektedir. Tablo 1'den elde edilecek bir başka sonuç da örneklem grubundaki genç kızların İstanbul'da ölçülenlerin % 86'sının İstanbul, Ankara'da ölçülenlerin % 85'nin Ankara, İzmir'de ölçülenlerin % 76'sının İzmir doğumlu olmalarıdır.

3.2. Anne Mesleği Dağılımı

12-17 yaş grubundaki Türk genç kızlarının anne mesleklerinin dağılımı Şekil 1'de verilmiştir. Meslekler yüzdesel dağılım açısından incelendiğinde, örneklem grubunun annelerinin % 86 gibi büyük bir kesiminin ev hanımı olduğu, sadece %14'nün çalıştığı görülmektedir. Çalışan kesim içerisinde ise en büyük payı % 30 ile öğretmenler almaktadır. Bu grubu % 24 ile memurlar % 18 ile işçiler izlemektedir.

3.3. Baba Mesleği Dağılımı

Şekil 2'de 12-17 yaş grubundaki Türk genç kızların baba mes-

lekleri dağılımı görülmektedir. Yüzdesel dağılıma bakıldığında genç kızların % 40'nin babası serbest, % 24'ü işçi, % 19'u ise memur olarak çalışmaktadır.

3.4. Ailedeki Fert Sayısı Dağılımı

12-17 yaş grubundaki Türk genç kızların ailelerindeki fert sayısı dağılımı Şekil 3'de verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde örneklem grubunun ailelerinin genellikle dört, beş ve altı kişilik ailelerden oluştuğu görülmektedir. İlk sırayı % 36 ile beş kişilik aileler, ikinci sırayı % 30 ile dört kişilik aileler, üçüncü sırayı ise % 28 ile altı kişilik aileler izlemektedir. Bu tablo örneklem grubundaki genç kızların ailelerinin yapısını göstermekle birlikte, Tö-nük vd. (1987)'nin yapmış olduğu araştırma ile benzer sonuçlar ortaya koymaktadır.

3.5. Gelir Durumu Dağılımı

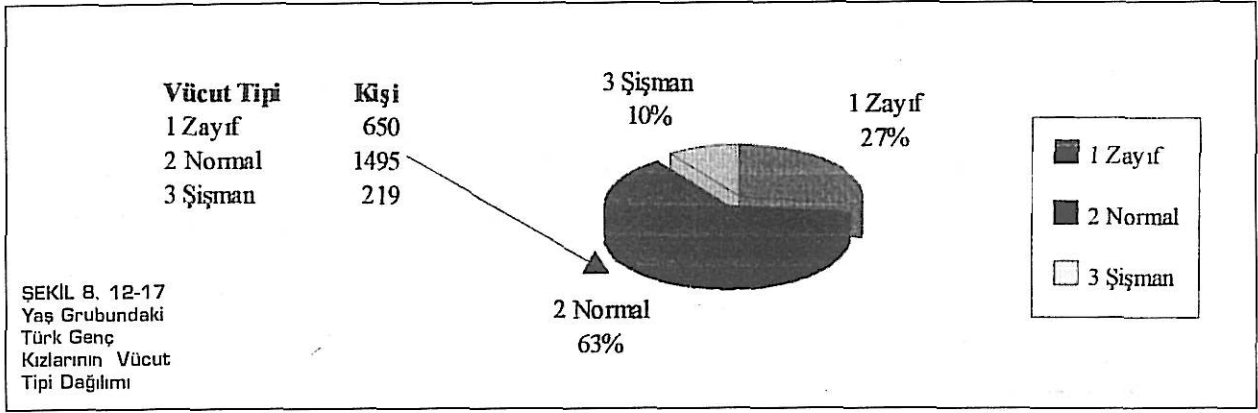
Örneklem grubunun aile olarak gelir durumu dağılımı Şekil 4'de

verilmiştir. Dağılımda bazı değerler, güncel olabilmesi bakımından asgari ücret ve katları ile belirlenmiştir.

Ailelerin gelir durumu dağılımı incelendiğinde, %35'in geliri asgari ücret ile asgari ücretin üç katı arasında, %33'nün asgari ücretin üç katı ile altı katı arasında, % 8'nin ise asgari ücrete eşit veya daha altında değişmektedir. Sonuç olarak iki ve üç nolu grubun % 68 gibi büyük paya sahip olduğu, dört nolu grubun ise % 24 seviyesinde kaldığı dikkat çekmektedir.

3.6. Yılda Alınan Giysi Sayısı Dağılımı

Şekil 5'de örneklem grubundaki genç kızların yılda aldıkları giysilerin dağılımı verilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre Türkiye'de genç kızların %69'nun yılda 3-4 veya üzerinde yeni giysi satın aldıkları belirlenmiştir. Genç kızların sadece % 5 gibi çok küçük bir bölümü yılda 1 kez yeni giysi almaktadır.

3.7. Giysilerin Alındığı Yer Dağılımı

Örneklem grubundaki genç kızların giysilerini aldıkları yerlerin dağılımı Şekil 6 'da incelendiğinde, % 76 gibi büyük bir çoğunluğun yalnızca konfeksiyon ürünü giysilere yöneldiği, sadece %7'nin ise konfeksiyon ürünü giysi kullanmadığı ortaya çıkmıştır. Hem konfeksiyon ürünü giyen, hem de giysilerini diktiren grup %15 'dir. Bu sonuçlardan yola çıkarak bu yaş grubundaki genç kızlara üretim yapacak konfeksiyon işletmelerinin model, renk, kapasite yönünden talebe uygun çözümler bulması doğru olacaktır. Ayrıca genç nüfusun % 76 'sının hazır giysi tüketimi göz önüne alınarak bu konuda piyasa taleplerinin yeterince karşılanıp karşılanmadığının araştırılması, yeni girişimcilerin yönlendirilmesi bakımından önem taşımaktadır.

3.8. En Çok Giyilen Giysi Türü Dağılımı

Şekil 7 'de 12-17 yaş grubundaki genç kızların severek giydikleri

giysilerin dağılımı görülmektedir. İlk sırayı % 67 ile jean almakta, %21 ile etek-üst ikinci sırayı oluşturmaktadır. Bu yaş grubundaki genç kızların jeane yönelmeleri son yıllarda dünyada izlenen rahat ve spor giyim anlayışından kaynaklanmaktadır. Türkiye 'de bu yaş grubuna yönelik üretim yapan konfeksiyon işletmelerinin özellikle bu grubun isteklerine uygun olarak jean üretimine hız vermeleri yerinde olacaktır.

3.9. Vücut Tipi Dağılımı

Subjektif olarak yapılan değerlendirmeler sonucunda örneklem grubunun vücut tipi dağılımı Şekil 8'de görülmektedir. Türkiye'de 12-17 yaş grubundaki genç kızların % 63 'ünün normal, % 27 'sinin zayıf, %10 'unun ise şişman olduğu saptanmıştır.

Tönük vd. (1987) Türkiye 'de 6-18 yaş grubundaki 2012 kızın % 9.6 'sının zayıf, % 80 'inin normal, % 10.4'ünün ise şişman olduğunu ortaya koymuşlardır. Burada görüldüğü gibi şişmanlık oranı aynı

olup, zayıflık ve normallik değerleri arasında bazı farklılıklar vardır.

KAYNAKLAR

D.İ.E, 1985. Genel Nüfus Sayımı, Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri, Ankara

Tönük, B., Gültürk, H., Güneşli U., Kayım, H., Arıkan, R., Bozkurt, Ö., 1987. 1984 Gıda tüketimi ve Beslenme Araştırması, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı / UNICEF, Koruma ve Kontrol genel Müdürlüğü, Ankara

Yazgan Bulgun, E., 1994. Türkiye 'de 12-17 Yaş Grubu Genç Kızların Beden Ölçüleri Standardizasyonu, (Doktora Tezi), E.Ü. Mühendislik Fakültesi, Tekstil Mühendisliği Bölümü, Bornova- İzmir.